บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี

Role of Local Administrative Organization in Caring Elderly for Self-Reliance: A Case Study of Bang Rak Yai Administrative Organization, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province

เบญจพร พึงไชย
โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Benchaporn Phuengchai
School of Law and Politics, Suan Dusit University

Received: *November 24, 2022*
Revised: *January 28, 2023*
Accepted: *February 1, 2023*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุในองค์กรภาครัฐ และผู้สูงอายุในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ดำเนินงานตามบทบาทที่ได้รับ ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพ รวมถึงการส่งเสริมให้มีที่อยู่อาศัย และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างจำกัด ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาและอุปสรรคในการลงพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุ แนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนในเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ บุคลากรด้านผู้สูงอายุ และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรวางแผนร่วมกันในการดูแลผู้สูงอายุให้ครอบคลุมในเรื่อง การดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ และสังคมเน้นให้ผู้สูงอายุ บุคคลในครอบครัว ได้มีส่วนร่วม

คำสำคัญ: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดูแลผู้สูงอายุ การพึ่งพาตนเอง

* เบญจพร พึงไชย (Corresponding Author)
e-mail: benchaporn.sdu@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the roles of local administrative organization in caring the elderly for self-reliance 2) to study the problems and obstacles of local administrative organization in caring the elderly for self-reliance. And 3) to study the guidelines to promote the roles of local administrative organization in caring the elderly for self-reliance. The qualitative research methodology was used to study. Key informants were elderly care personnel working in local administrative organization and elderly care personnel working in the official government and communities. The interviews form and non-participant observation were used as the data collection tool. The study found that Bang Rak Yai Sub district Administrative Organization carried out the role assigned in health promotion, support for the integration of the elderly, job training, as well as the promotion of suitable residence and environment. The problems and obstacles were budget problems, personnel issues and problems of the community visits for the elderly care. The guidelines for promoting the roles of local administrative organization in caring the elderly should include the support of budgets and the elderly personnel. The relevant government organizations should jointly plan for the elderly care to cover physical, mental and social well-being by focusing on the elderly and family members' participation.

Keywords: Local Administrative Organization, The Roles of Local Administrative Organization, Caring for the Elderly, Self-reliance

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ และสาธารณสุขส่งผลให้ประชากรโลกมีอายุยืนยาวและก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น รวมถึงประเทศไทยที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยสหประชาชาติได้นิยาม ว่าประเทศใดที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปี ขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 และ 14 ตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยนั้น พบว่า อยู่ในภาวะสูงวัยของประชากรเป็นอันดับที่สองของอาเซียนรองจากประเทศสิงคโปร์ และคาดการณ์ว่า ใน พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด

จากการเข้าสู่สังคมสูงอายุ ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจที่เด่นชัด กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตมีจำนวนลดลง รวมถึงผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว ทั้งประเด็นงบประมาณ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562) รวมถึงสถาบันวิจัยแ ละพัฒนาผู้สูงอายุยังคาดการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ว่าผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจะมีจำนวนมากกว่าวัยอันควร เนื่องจากขาดระบบรองรับการดูแล และส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่วัยเตรียมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุจนถึงวัยสูงอายุตามศักยภาพ และความสูงวัยที่ขาดการชะลอความเสื่อม และโรคที่สามารถป้องกันได้อย่างต่อเนื่อง

รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุภายใต้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ รวมถึงประกาศ พ.ร.บ.ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุตามสิทธิ์ที่พึงจะได้รับแต่การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่องสังคมสูงอายุ) ย่อมส่งผลให้ไม่สามารถจัดการกับความท้าทายในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุ ในด้านคุณภาพชีวิต และสวัสดิการต่าง ๆ โดยเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545–2564 บทบาทที่สำคัญ คือ การส่งเสริม และพัฒนาผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงาน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุจะเป็นผู้สะท้อนภาพปัญหา และความต้องการของตน ส่วนชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นฝ่ายสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขปัญหา โดยการกระจายอำนาจที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานดำเนินการหลักที่ผ่านมาจะดำเนินงานตามศักยภาพ และความพร้อมของแต่ละแห่ง อันเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ (ประสพโชค ตันสาโรจน์, 2559)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี” เพื่อพร้อมรับการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดีทั้งกาย และจิตใจเพื่อให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้ โดยเป็นการวิจัยที่เน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้สูงอายุในชุมชน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผลที่ได้จากการวิจัยจะทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถนำไปเป็นข้อเสนอในเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง ปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม อันก่อให้เกิดผลดีต่อผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในประเด็นสามารถพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชากรที่มีจำนวนมาก และจะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

การศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปความหมายสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

1.1 การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองท้องถิ่นของคนในท้องถิ่น การจัดการดังกล่าวกระทำโดยการเลือกบุคคล หรือคณะบุคคลเข้ามาดำเนินการปกครอง ซึ่งท้องถิ่น และชุมชนแต่ละชุมชนอาจจะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันทั้งในด้านพื้นที่ จำนวนประชากรความเจริญมั่งคั่ง ทำให้ท้องถิ่นแต่ละประเภทมีลักษณะการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะ

1.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีขอบเขต ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไป หน่วยงานท้องถิ่นนั้นก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง ซึ่งจะกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของความเจริญของแต่ละท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

1.3 หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเองโดยแบ่งสิทธิออกเป็น 2 ประการ คือ

1.3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.2 สิทธิที่จะกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่

1.4 มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหาร และการปกครองตนเอง คือ มีองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ (เช่น การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายบริหาร และสภากรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น)

1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น จากหลักการที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นรู้ปัญหาของตนเองดีกว่าองค์กรของรัฐส่วนกลาง หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อจะได้แก้ปัญหาของประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจตามวิถีของแนวทางระบอบประชาธิปไตย

การจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันของไทย

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยมี 5 รูปแบบ แบ่งเป็นรูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่มีพื้นที่ครอบคลุม เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ตลอดทั้งดำเนินการในกิจการที่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้ เพราะกิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ครอบคลุม พื้นที่กว้างเป็นกิจการที่ต้องการความเป็นเอกภาพ และเป็นเรื่องที่เกินขีดความสามารถ

ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะกระทำได้ ในส่วนของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง สำหรับกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้ กรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่อำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขณะที่เมืองพัทยามีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาจึงเทียบเท่ากับเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ

2.1 ความหมายของบทบาท ทัศนัย เกตุทองสง (2546) สรุปความหมายของบทบาท 3 ประการ คือ

2.1.1 บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดไว้ บทบาทตามความหมายนี้ คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด

2.2.2 บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิด และที่กระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น

2.2.3 บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคน ที่เคยกระทำให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ แนวทางที่บุคคลพึงกระทำ เมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป “บทบาท” เป็นแบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวโยงกับสถานภาพ หรือฐานะ ตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อบุคคลใดถูกกำหนดให้มีสภาพหรือฐานะตำแหน่งทางสังคมอย่างไรแล้ว บุคคลนั้นก็จะแสดงบทบาทตามสถานภาพ และฐานทางสังคมที่ตนดำรงอยู่ บทบาท (Role) และสถานภาพ (Status) จึงเป็นสิ่งที่คู่กัน และบทบาทจะเกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบตามฐานะทางสังคม

2.2 บทบาทตามพระราชบัญญัติ ในการศึกษานี้ จะอ้างถึง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ระบุไว้ในส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 67

2.3 นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุนอกเหนือจากพระราชบัญญัติข้างต้นในพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งได้ระบุให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ และหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแล พัฒนาผู้สูงอายุอย่างมิอาจเลี่ยงได้ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และแนวทางการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การวางระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

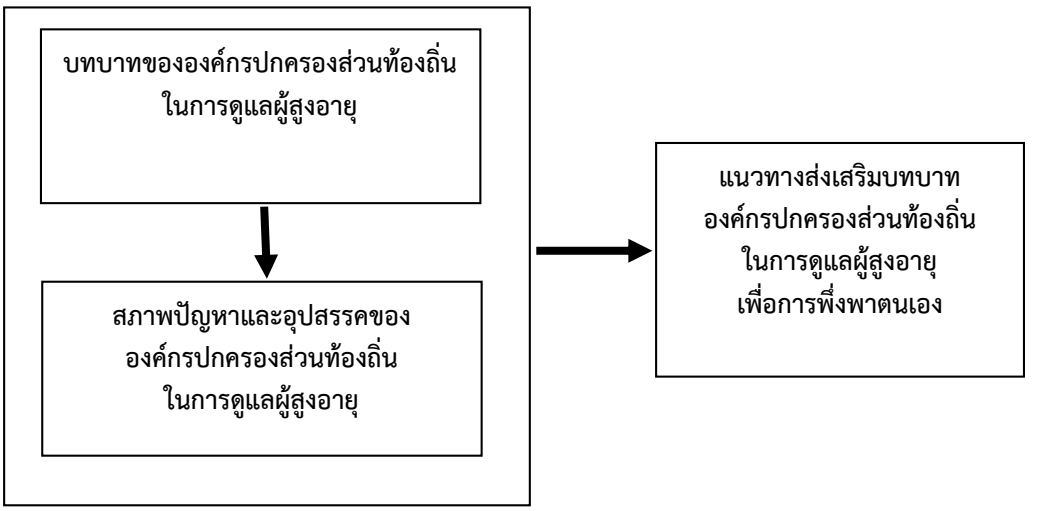
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุและการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ

สำหรับการศึกษาในงานวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับประเด็นในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริม และพัฒนาผู้สูงอายุ เนื่องจากประเด็นยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วย 6 มาตรการ จะครอบคลุมการดูแลผู้สูงอายุทั้งในด้านสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสังคม หากสามประเด็นหลักนี้ถ้าได้รับการยอมรับ และถูกส่งเสริมจะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองได้ โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริม และพัฒนาผู้สูงอายุ ได้แก่

1. การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น
2. การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
3. การส่งเสริมการทำงานและหารายได้ของผู้สูงอายุ
4. การสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
5. การส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ
6. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเองทำการเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยเกณฑ์การพิจารณาเลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อำเภอบางบัวทอง ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน และผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชน/เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน

2. ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี จำนวน 5 คน

3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน กองทุนสุขภาพตำบล กองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 2 คน

เครื่องมือวิจัย

การศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเองกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี ” ใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษา ทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่นักพัฒนาชุมชน และผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชน/เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จะสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ครอบคลุมประเด็น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้สูงอายุจะได้รับ และตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในเรื่องแนวทางการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอ้างอิงกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ สภาพปัญหา และอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ และแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จะสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับ การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน การได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ความต้องการการช่วยเหลือเพิ่มเติมเพื่อการพึ่งพาตนเอง

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล/กองทุนสวัสดิการชุมชน จะสอบถามประเด็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์

2. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างปรึกษาที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญ

3. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบคำถามสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเอกสาร (Document study) เป็นการศึกษาเอกสารชั้นต้นที่เป็นหลักฐานโดยตรงมีลักษณะเป็นต้นฉบับ และเอกสารชั้นรองที่ผ่านการวิเคราะห์ หรือ

มีการตีความจากผู้อื่นมาแล้ว เอกสารชั้นต้น ได้แก่ นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และเอกสารชั้นรอง ได้แก่ หนังสือ บทความ วารสาร รายงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินการศึกษาวิจัย และกำหนดแนวคำถามในการสัมภาษณ์ การสรุป และการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยในการลงพื้นที่ภาคสนาม ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านพัฒนาชุมชน และดูแลเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/กองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 2 คน และผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน โดยมีการกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำถามที่ใช้มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เป็นแนวทางที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้ประเด็นคำถามที่ใช้มีความครอบคลุม ซึ่งในการสัมภาษณ์ข้อมูลที่ได้จะตั้งอยู่บนความยืดหยุ่น และความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ที่ศึกษา และจัดทำบันทึกเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. ผู้วิจัยได้นัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และนำเสนอผลการเก็บข้อมูลหรือร่างรายงาน
4. ทำหนังสือขอบคุณกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ศึกษาสำหรับการอนุเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสกัดข้อคำตอบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล โดยเชื่อมโยงเหตุ และผลสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า อธิบายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย การแสดงข้อมูล อธิบายเนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการวิเคราะห์พรรณนา

ผลการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 อยู่ในการปกครองของตำบลบางรักใหญ่ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 2,194 ครัวเรือน จำนวน 5,196 คน โดยจำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่ ปีงบประมาณ 2564 มีจำนวน ทั้งสิ้น 954 คน เป็นเพศชาย 425 คน เพศหญิง 529 คน โดยผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการพึ่งพาตนเอง

1.1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น พบว่า อบต. บางรักใหญ่ มีแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ โดยในลักษณะ การจัดตั้งแผนรองรับสำหรับในเรื่องของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ซึ่งปกติจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ได้รับจัดสรรมาและทาง อบต.จะต้องตั้งเป็นงบประมาณเพื่อรองรับในส่วนนี้ นอกจากแผนเรื่องเบี้ยยังชีพ ก็จะมีแผนในเรื่อง

การฝึกอาชีพ และสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องการสงเคราะห์ต่าง ๆ การช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ แต่แผนโดยตรงในเรื่องการดูแลสุขภาพไม่มี จะเป็นในลักษณะโครงการที่ทำร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่

1.2 ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม และสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ พบว่า อบต. บางรักใหญ่ มีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชน โดยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุหมู่ที่ 3

1.3 การส่งเสริมด้านการทำงาน และการหารายได้ของผู้สูงอายุ พบว่า อบต. มีแผนในเรื่องการฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยมีเป็นโครงการที่ อบต. ดำเนินการเอง และเป็นโครงการที่ทำร่วมกับ การศึกษานอกโรงเรียนประจำตำบลบางรักใหญ่ รวมถึงหากผู้สูงอายุมีความต้องการให้ อบต. สนับสนุนในการฝึกอาชีพก็สามารถแจ้งมายัง อบต. ได้

1.4 การสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ พบว่า อบต. มีฐานข้อมูลของผู้สูงอายุที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านในเขตพื้นที่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ในเรื่องเกษตรกรรม อาทิ การปลูกผลไม้ ทุเรียน มะม่วง

1.5 การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสื่อ พบว่า มีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับผู้สูงอายุ โดยเมื่อมีนโยบายจากรัฐบาล อบต. จะทำหน้าที่เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง ทั้งเสียงตามสาย และรถประชาสัมพันธ์ รวมถึงมีติดประกาศที่ บอร์ด และเว็บไซต์ของ อบต.

1.6 การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พบว่า อบต. มีการช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย ในลักษณะการทำงานแบบประสานความร่วมมือ โดยมีการลงพื้นที่ไปยังบ้านพักของผู้สูงอายุ มีนักพัฒนาชุมชน ตัวแทนของพัฒนาสังคมจังหวัด และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ซึ่งตัวแทน ของ อบต. โดยนักพัฒนาชุมชนจะลงไปตรวจเยี่ยมบ้านทุกอาทิตย์ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึงพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมในเรื่องนี้

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหา และอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ

2.1 ปัญหาด้านงบประมาณ จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ด้านงบประมาณ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยตรงในด้านผู้สูงอายุ และไม่ได้รับการสนับสนุนในการช่วยเหลือด้านผู้สูงอายุจากภายนอก ส่วนใหญ่จะดำเนินงานร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล งบประมาณด้านผู้สูงอายุจึงจำกัด และปัญหาด้านบุคลากร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการดูแลด้านผู้สูงอายุ มีเพียงนักพัฒนาชุมชนเพียงคนเดียวแต่ต้องดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนทั้งหมด

2.2 ปัญหาด้านบุคลากรจากการศึกษา พบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ด้านบุคลากร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ จัดว่าเป็น อบต. ขนาดเล็ก จำนวนบุคลากร ด้านผู้สูงอายุ มีเพียง 1 คน ในขณะที่ผู้สูงอายุในพื้นที่มีเกือบ 1,000 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และจำนวนผู้สูงอายุก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

2.3 ปัญหา และอุปสรรคในการลงพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุ จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการลงพื้นที่ของบุคลากรในการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ คือ ปัญหาการลงพื้นที่สำหรับนักพัฒนาชุมชน ซึ่งทำหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถลงพื้นที่ไปดูแลด้วยตัวเองได้ทั้งหมด เนื่องจากมีภารกิจหลายหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งการลงพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ที่ต้องไปตรวจเยี่ยมบ้าน

อภิปรายผล

การศึกษาถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์อ้างอิงจากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. การศึกษา บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า มีการปฏิบัติเป็นไปตามบทบาทหน้าที่การดูแลผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ได้ดำเนินกิจกรรมในการดูแลผู้สูงอายุที่สำคัญซึ่งเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้สูงอายุจะได้รับ และตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในเรื่องแนวทางการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอ้างอิงกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม และสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ การส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ การสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสื่อ และด้านการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมถึง กิจกรรมทางสังคม และการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัด และมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นของท้องถิ่นเอง โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่มีแผนด้านผู้สูงอายุโดยตรง งานด้านผู้สูงอายุ จะมีการจัดทำเป็นโครงการ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เมื่อไม่มีแผนงานด้านผู้สูงอายุโดยตรง ดังนั้น การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุจะเป็นลักษณะของความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ อื่น ๆ ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีหน่วยงานรองที่ปฏิบัติงานร่วมกันในการลงพื้นที่ คือ สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นอกจากนี้ ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่จะมีนักพัฒนาชุมชนสังกัดสำนักงานปลัด ทำหน้าที่เกี่ยวกับชุมชน สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ ซึ่งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพียง 1 คน และลูกจ้างชั่วคราว 1 คน เท่านั้น

การส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้นของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่มีบทบาทในการสนับสนุนด้านการส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ และปฏิบัติตามบทบาทโดยที่ผ่านมามีการดำเนินการร่วมกันกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางรักใหญ่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพตามวัยที่เหมาะสม การดูแลตนเองเบื้องต้น และการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยมีการประสานงานผู้ที่มีความรู้เพื่อให้บริการ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมแก่วัยผู้สูงอายุ ซึ่งจัดขึ้นทุกปี ปีละหนึ่งครั้ง โดยจัดขึ้นที่บริเวณลานเอนกประสงค์หน้าที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ โดยผู้สูงอายุในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเข้าร่วมในกิจกรรมการตรวจสุขภาพ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีความสนใจ ได้มาร่วมกันออกกำลังกาย ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อสุขภาพกายของผู้สูงอายุ รวมถึงกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวที่ดูแลผู้สูงอายุด้วย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการมาออกกำลังกายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพิสุทธิ์ บัวแก้ว (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดูแลสุขภาพ และภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุไทย พบว่า ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุไทยอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โดย

เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว ดังนั้น หากจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชนให้ผู้สูงอายุได้มารวมตัวกันผู้ดูแลผู้สูงอายุได้มารวมตัวกันทำกิจกรรม ก็จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมถึงเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือร่วมใจในชุมชนด้วย

การส่งเสริมการทำงาน และการหารายได้ของผู้สูงอายุ อบต. บางรักใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำงาน และการหารายได้ของผู้สูงอายุ และปฏิบัติตามบทบาท โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และบรรจุในเรื่องของการฝึกอาชีพ การส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีรวมถึงผู้สูงอายุในพื้นที่จึงทำให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ นอกเหนือจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่จะดำเนินการฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุแล้ว หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนประจำตำบลบางรักใหญ่ หมู่ 5 ก็ดำเนินการฝึกอาชีพ โดยทำร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ หรือกรณีที่ผู้สูงอายุในพื้นที่มีความต้องการ สนใจการฝึกอาชีพใด สามารถแจ้งความประสงค์มายังองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ เพื่อจัดหาดำเนินการฝึกอาชีพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุที่ร้องขอ โดยการฝึกอาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริมเพิ่มเติม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่จะประสาน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุเข้าร่วม โดยการส่งเสริมการทำงานและการฝึกอาชีพ เพื่อหารายได้เสริมสำหรับผู้สูงอายุ ควรเป็นอาชีพที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ และคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น เงินทุนในการประกอบอาชีพ ช่องทางการจำหน่าย ซึ่งที่ผ่านมามีการฝึกการทำดอกไม้จันทน์เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์เป็นการทำงานที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ และการจำหน่ายดอกไม้จันทน์ยังส่งไปจำหน่ายตามกลุ่มสตรีในพื้นที่ โดยการประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งการส่งเสริมการทำงาน และการหารายได้ของผู้สูงอายุจะช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัวของผู้สูงอายุ รวมถึงตัวผู้สูงอายุเองก็จะรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ รวมทั้งการหารายได้เสริมในลักษณะของการทำดอกไม้จันทน์ร่วมกัน จะทำให้ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุยกันอันเป็นการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุทั้งกาย และใจทำให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมภพ สุวรรณรัฐ (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาคกลาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาคกลาง การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมเพื่อประกอบอาชีพของผู้สูงอาชีพ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐ และเอกชน สิ่งที่ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริม เพื่อประกอบอาชีพจากหน่วยงาน คือ เงินกู้ยืมจากหน่วยงาน การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อบต. บางรักใหญ่มีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และปฏิบัติตามบทบาท โดยมีการช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งมีการทำงานแบบประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่พัฒนาสังคมของจังหวัด และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โดยทั้งสามฝ่ายจะลงพื้นที่ไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้สูงอายุเป็นประจำ หากพบปัญหา อาทิ รั้วบ้านผุพัง หลังคารั่ว ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่จะดำเนินการช่วยเหลือ โดยมีกองช่างทำหน้าที่ซ่อมแซม รวมถึงการปรับทัศนียภาพ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เนื่องจาก อบต. บางรักใหญ่ มีหน้าที่ตามบทบาทภารกิจภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ระบุไว้ในส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องของการรักษาความสะอาด การคุ้มครองบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับ งานวิจัยของประสพโชค ตันสาโรจน์ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง บทบาทของเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในการดูแลผู้สูงอายุมีผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีความต้องการ

สนับสนุนจากเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในด้านความปลอดภัยในชุมชนที่พักอาศัย และสิ่งแวดล้อมที่ดี และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในเรื่องความต้องการการช่วยเหลือเพิ่มเติมที่อยากได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย บริการสาธารณะ ได้แก่ ไฟฟ้าริมทาง การทำความสะอาด คูคลอง ท่อระบายน้ำ และสิ่งแวดล้อม

การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต. บางรักใหญ่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ที่ผ่านมาในแต่ละปี องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่จะทำหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการให้กับผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่ม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหาร รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ กลุ่มอาชีพในพื้นที่ กลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อเข้าร่วมวางแผน จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการกำหนดแผนงาน โครงการกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนมีการทำประชาคมผู้สูงอายุสามารถเสนอความต้องการ ปัญหาที่อยากให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ให้การสนับสนุน และการทำประชาคมร่วมกันจะมีภาคีเครือข่ายเข้าร่วม ก่อให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งจะสามารถดำเนินงานร่วมกันเพื่อพัฒนา ส่งเสริมผู้สูงอายุในเรื่องต่าง ๆ เหมาะสมตรงตามความต้องการและความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ พงษ์แสงพันธ์ และยุวดี รอดจากภัย (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ในกระบวนการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนนั้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยอาศัยกระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน เพื่อดูแลสุขภาพประชาชน เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับการทำงาน โดยอาศัยภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพด้วยตนเอง

2. จากการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ พบปัญหา และอุปสรรค ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และอุปสรรคในการลงพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุ ปัญหาด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ รวมถึงไม่มีแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุโดยตรง และไม่ได้รับการสนับสนุน หรือการช่วยเหลือจากภาคเอกชน การนำงบประมาณไปจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุจึงไม่สามารถทำได้ การทำงานจึงเป็นในลักษณะร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ หรือกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน หากไม่มีการตั้งงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุ การทำกิจกรรม หรือการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้ทันที ต้องมีการประสานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานพัฒนาสังคมระดับจังหวัดซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า สำหรับปัญหาด้านบุคลากร และอุปสรรคในการลงพื้นที่ในการดูแลผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ เป็นหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่แต่ไม่มีกองสวัสดิการสังคม ดังนั้น งานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จะมีบุคลากร คือ นักพัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบในเรื่องของชุมชนทั้งหมด อยู่ในสังกัดสำนักงานปลัด โดยมีบุคลากร ตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน เพียง 1 คน และเจ้าหน้าที่ที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวอีก 1 คน ดังนั้น ทำให้มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการดูแลด้านผู้สูงอายุ การลงพื้นที่ในชุมชนส่วนใหญ่ในแต่ละครั้งจึงต้องทำร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข ที่ต้องไปตรวจเยี่ยมบ้านของผู้สูงอายุในชุมชน ประกอบกับผู้สูงอายุบางรายที่ป่วยติดเตียง การเข้าไปดูแลในพื้นที่จึงค่อนข้างเป็นอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา อยู่สบาย (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการมากที่สุด คือ ด้านความปลอดภัย รองลงมา คือ สุขภาพอนามัย และด้านนันทนาการ

ส่วนปัญหาที่พบ คือ การขาดงบประมาณที่จะใช้มาดูแลผู้สูงอายุ และบุคลากรด้านผู้สูงอายุมีไม่เพียงพอ

3. จากการศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ไม่มีแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุโดยตรง มีเฉพาะในส่วนของโครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เรื่อง เบี้ยยังชีพ ดังนั้น หากจะส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินงานได้ตามบทบาทอย่างครอบคลุม ควรมีการจัดสรรงบประมาณ จัดสรรบุคลากรด้านผู้สูงอายุ และจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง โดยภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณด้านผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และควรจัดสรรบุคลากรด้านผู้สูงอายุให้เพียงพอ รวมถึงอาสมัครดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ด้านผู้สูงอายุโดยตรง โดยควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงควรมีการสนับสนุนฝึกอบรมบุคลากรผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ สำหรับด้านจิตใจ ควรมีความร่วมมือกับพัฒนาสังคมในการเข้าไปพูดคุย ให้คำปรึกษา หรือตรวจสอบปัญหาของผู้สูงอายุโดยตรง นอกจากนี้ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง และตรงกับความต้องการ และความจำเป็นของผู้สูงอายุ โดยกิจกรรมที่ควรจัดอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย กิจกรรมสันทนาการ กิจกรรมฝึกอาชีพ เพื่อเป็นรายได้เสริมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การที่จะทำให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง ควรให้ความสำคัญทางกาย ใจ และสังคม เพื่อจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่า เกิดกำลังใจ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ และอยู่ใกล้ชิดกับผู้สุงอายุ และชุมชนมากที่สุด ควรเป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนดำเนินงานเพื่อผู้สูงอายุ รวมถึงร่วมมือกับครอบครัว และชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญไม่แพ้วัยทำงาน และจะเป็นกำลังสำคัญกลุ่มใหญ่กับประเทศต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุไทย ผลการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม และสนับสนุนการให้การสงเคราะห์ และดูแลผู้สูงอายุ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ ยังขาดแคลนบุคลากรในการดูแลผู้สูงอายุ ควรมีการจัดสรรบุคลากรสนับสนุนการดูแลด้านผู้สูงอายุหรือทำร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่

2. ควรจัดทำแผนด้านผู้สูงอายุให้ครอบคลุมในเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้

3. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุที่สามารถทำงานได้ และต้องการหารายได้เสริมเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความต้องการของผู้สูงอายุเพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุง และพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างครอบคลุม

2. ควรศึกษาถึงแนวทางฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยพิจารณาถึงลักษณะงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **สังคมผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ทัศนัย เกตุทองสง. (2546). **บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการพัฒนา: ศึกษากรณีเทศบาล ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา.** สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นันทนา อยู่สบาย (2557). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประสพโชค ตันสาโรจน์. (2559). **บทบาทของเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในการดูแลผู้สูงอายุ.** ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิมพิสุทธิ์ บัวแก้ว. (2559). การดูแลสุขภาพและภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุไทย. **วารสารสมาคมนักวิจัย. 21** (2), 95-107.

ไพบูลย์ พงษ์แสงพันธ์ และยุวดี รอดจากภัย. (2557). รูปแบบการพัฒนาชุมชนและครอบครัวต้นแบบเพื่อดูแลผู้สูงอายุ. **วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 12** (1), 92 – 101.

สมภพ สุวรรณรัฐ. (2563). รูปแบบการส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาคกลาง. **วารสารวิชาการ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ. 3** (4), 311–320.

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุไทย. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 7** (1), 73 – 81.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร พึงไชย

โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ
เลขที่ 145/9 ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: benchaporn.sdu@gmail.com